

श्री सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री गोविन्दकुमार उपाध्याय
आदेश

०६९-WO-११३७

विषय: उत्प्रेषण, परमादेश लगायत जो चाहिने
आज्ञा आदेश वा पूर्जि जारी गरी पाउँ।

जिल्ला चितवन, भरतपुर नगरपालिका वडा नं.१२ घर भई हाल मोरङ
विराटनगर उपमहानगरपालिका वडा नं.१ मा रहेको पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयका
रजिष्ट्रार निरोज पाण्डे-----१ निवेदक

विरुद्ध

सम्माननीय कुलपति त्रिभुवन विश्वविद्यालय मोरङ, विराटनगर-----१
श्री कार्यकारी परिषद्, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, ऐ.का अध्यक्ष तथा उपकुलपति
प्रा.महेश्वरमान श्रेष्ठ, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, विराटनगर-----१
वरिष्ठ अधिकृत किशोरकुमार श्रेष्ठ, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय-----१ विपक्षी

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा १०७(२) बमोजिम दर्ता भई पेश
हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यसप्रकार छ:-

पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा ३ बमोजिम
स्थापना भएको उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हो। सो ऐनको दफा ५ मा
विश्वविद्यालयको संगठनको सामूहिकस्वरूपको व्यवस्था दफा ६ मा विश्वविद्यालयमा

पदाधिकारीहरूको व्यवस्था, दफा ७ मा सभाको गठन सम्बन्धी व्यवस्था र विश्वविद्यालयको सर्वोच्च निकाय सभा हुने र दफा ९ मा सभाको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था, दफा १० मा प्राज्ञ परिषद्को गठन, दफा ११ मा सो को काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था रहेको, दफा १२ मा कार्यकारी परिषद्को गठन र दफा १३ मा सो को काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था गरिनुका साथै विश्वविद्यालयको अन्य निकायको गठन र सोको काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा व्यवस्था गरिएको छ। दफा २२ मा प्रधानमन्त्री विश्वविद्यालयका कुलपति हुनुका साथै विश्वविद्यालयको प्रमुख सभाको अध्यक्ष कुलपति हुने, दफा २३ मा शिक्षा मन्त्री विश्वविद्यालयको सहकुलपति हुने, दफा २४ मा विश्वविद्यालयमा पूरासम्म काम गर्ने प्रमुख पदाधिकारी उपकुलपति हुने र दफा २५ मा उपकुलपतिको काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा व्यवस्था गरिएको छ। दफा २६ मा उपकुलपतिको सिफारिशमा कुलपतिबाट रजिष्टारको नियुक्ति हुने, रजिष्टार विश्वविद्यालयको पुरासम्म काम गर्ने ४ वर्षको पदावधि भएका पदाधिकारी हो। रजिष्टारको काम कर्तव्य र अधिकार, पारिश्रमिक सुविधा र सेवाका शर्तहरू तोकिएबमोजिम हुने व्यवस्था गरिएको छ।

म निवेदक विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६ बोजिम मिति २०६९।८।२८ मा रजिष्टारमा नियुक्ति पाई सो पदमा कार्यरत छु। म निवेदकलाई नियुक्ति गरनु भन्दा अघिदेखि विश्वविद्यालयको कार्यालयमा ताला लागेको कारण कार्यकारी परिषद्को मिति २०६९।११।२७ गतेको निर्णय अनुसार रजिष्टारको आवासबाट आफ्नो कार्य संचालन गर्दैआएको छ। म निवेदक उक्त पदमा कार्यरत रहेक अवस्थामा मिति २०७०।१।८ मा म निवेदकको नाममा लेखिएको विश्वविद्यालयको गोप्य भनी लेखिएको पत्र प्राप्त भयो। उक्त पत्र खोली हेर्दा Ref.१९२/०६९-०७० विषयमा कार्यकारी परिषद्को निर्णय जानकारी गराएको सम्बन्धमा भनी उल्लेख गरिए र बहोरामा “उपरोक्त सम्बन्धमा पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ गते बसेको बैठकको निर्णय नं.२२८९ अनुसार तपाईंको विषयमा सम्मानीय कुलपतिसमक्ष निर्णय भई पठाएको हुँदा सम्माननीय कुलपतिज्यूबाट निर्णय एवं निर्देशनप्राप्त नहुन्जेलसम्मको लागि रजिष्टारको हैसियतबाट तपाईंले गर्न सम्पूर्ण कार्यम हाललाई स्थापित राख्ने निर्णय गरिएको हुँदा सो को जानकारीको लागि निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु” भनी वरिष्ठ अधिकृत किशोरकुमार श्रेष्ठले हस्ताक्षर गर्नु भएको जानकारी भयो। उक्त निर्णय कार्य स्वेच्छाचारी, प्रवृत्त हुनुका साथै अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १२, १३, १९, ३० साथै विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा १२, १३, २६ र विश्वविद्यालय नियमावली, २०५३

को नियम २५, २५क तथा विश्वविद्यालय सेवा सम्बन्धी नियमावली, २०५३ को नियम ७ समेतको विपरित र सो निर्णय कार्य बदर गरिपाउन अन्य कानूनी उपचारको बाटोसमेत नभएकोले यो रिट निवेदन गर्न आएको छु।

विश्वविद्यालय ऐन, २०५७ को दफा १२ मा कार्यकारी परिषद्को गठन, सम्बन्धी व्यवस्था भएको र परिषद्को अभावमा उपकुलपति रहने, दिनहरू मध्येबाट २ जना सदस्य, शिक्षकहरू मध्येबाट १ जना सदस्य र सदस्य सचिव रजिष्टाचार रहने व्यवस्था गरिएको छ। उक्त कार्यकारी परिषद्को काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था दफा १३ मा गरिएको छ। विश्वविद्यालय नियमावली, २०५३ को नियम २४ मा कार्यकारी परिषद्को गठन र नियम २५ मा कार्यकारी परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार तथा नियम २५क मा कार्यकारी परिषद्को बैठक सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। सो व्यवस्थाबमोजिम कार्यकारी परिषद्को बैठक अध्यक्षले तोकेको स्थान, मिति र समयमा बस्ने, बैठक बोलाएको सूचना ३ दिन अगावै सबै सदस्यलाई सदस्य सचिवले दिने तर विशेष कारण परी अल्प सूचनामा कार्यकारी परिषद्को बैठक बोलाउनु सकिने, त्यसै गरी प्रस्ताव छलफलमा प्रस्तुत गरिने रिट निर्णय गर्ने प्रकृयासमेत सो नियममा गरिएको छ। उक्त नियममा बैठक बोलाउने देखि प्रस्ताव पेश गर्ने निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्ममा कार्यकारी परिषद्को सदस्य सचिव अर्थात् रजिष्टारको उपस्थित, सहिछाप अनिवार्यता गरेको छ। तर म निवेदकलाई कुनै जानकारी नै नदिई प्रत्यर्थी कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ गते बैठक बोलाई मेरो बारेमा निर्णयसमेत गरी विपक्षी कुलपतिज्यूसमक्ष पठाएको भन्ने माथि उल्लिखित पत्रमा उल्लेख भएछ। तर के विषयमा के भनेर निर्णय भएको हो भन्नेसमेत खुलाएको छैन। प्रत्यर्थी परिषद्लाई उपरोक्त निर्णय गर्ने अधिकारक्षेत्रसेत विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा १३ तथा नियमावली, २०५३ को नियम २५, २५(क) समेतले दिएको छैन। तसर्थ उक्त निर्णय क्षेत्राधिकार विपरित हुनुका साथै उपरोक्त कानूनी व्यवस्थाको प्रतिकूलता भएको र म निवेदकलाई कुनै कुरा सोधपुछ नै नगरी प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तविपरित म निवेदकलाई उपरोक्त ऐनको दफा २६ तथा सेवा सम्बन्धी नियमावली, २०५३ को नियम ७ ले तोकेको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्थामा हस्तक्षेप हुने गरी विपक्षी कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ को निर्णय त्रुटिपूर्ण गैरकानूनी भएकोले सो आधारमा लेखिएको मिति २०७०।१।८ को पत्रसमेत त्रुटिपूर्ण भएकोले सो गैरकानूनी निर्णयका आधारमा कुनै पनि निर्णय कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भनि विपक्षीहरूका नाममा उत्प्रेषण, परमादेश, प्रतिषेधलगायत जो चाहिने आज्ञा आदेश वा पूर्जी

जारी गरी पाउँ। साथै म निवेदक विश्वविद्यालयको रजिष्टार तथा सदस्य सचिवले आफ्नो पदमा रही उपरोक्त कानूनले तोकेबमोजिम गर्न पाउनेक म कर्तव्य र अधिकारमा कुनै पनि प्रकारले हस्तक्षेप, बाधा विरोध नपुन्याउनु निर्वाधरूपमा कार्य गर्न दिनु भन्नेसमेत जो चाहिने आज्ञा, आदेश वा पूर्वी जारी गरी पाउँ। मिति २०७०।१।७ को विपक्षी कार्यकारी परिषद्को निर्णय प्रथम दृष्टि भै गैरकानूनी रहेको, सुविधा सन्तुलन र अपूरणीय क्षति निवेदकलाई पुग्ने भएकोले सो आधारमा लेखिएको पत्रसमेत कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु र निवेदकलाई आफ्नो पदमा रही कार्य गर्ने दिनु भनी अन्तरिम आदेशसमेत जारी गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको रिट निवेदनपत्र।

यसमा के कसो भएको हो? निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो? यो आदेशप्राप्त भएको मितिले बाटाका म्यादबाहेक १५ (पन्ध्र) दिनभित्र आफै वा आफ्नो कानूनबमोजिमको प्रतिनिधिमार्फत लिखितजवाफ मगाई नियमानुसार गरी पेश गर्नु।

साथै अन्तरिम आदेशको सम्बन्धमा विचार गर्दा विश्वविद्यालयका कुलपतिबाट निर्णय नै नभएको आधारमा यी निवेदक निरोज पाण्डेलाई रजिष्टारको हैसियतबाट काम गर्ने नदिने भनी दिइएको मिति २०७०।१।८ को पत्र यो रिट निवेदनको अन्तिम टुङ्गो नलागेसम्म कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भनी विपक्षीहरूको नाममा अन्तरिम आदेश जारी गरी दिएको छ भन्नेसमेत बेहोराको यस अदालत एक न्यायाधीशको इजलासबाट मिति २०७०।३।१७ मा भएको आदेश।

विपक्षी पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयको रजिष्टार पदमा नियुक्ति भई विराटनगर उपमहानगर पालिका ४ स्थित क्वाटरमा रहँदै बस्दै आउनु भएकोमा मिति २०६९।१२।३१ गते भएको घटनाको कारण सामाजिक लोक लज्जा र विश्वविद्यालयको रजिष्टाचार जस्तो गरिमामय प्रशासकिय पदमा रहेका सार्वजनिक पदअनुसारको आचरण र पदीय उत्तरदायित्व निर्वाह नगरेको विभिन्न कागजातबाट देखिएको स्थितिमा विश्वविद्यालयको गरिमा र साखलाई बचाउन कार्यकारी परिषद्को र उपकुलपतिको पहिलो कर्तव्य ठानी रजिष्टारबाट विश्वविद्यालयलाई तत्काल हुन सक्ने नोक्सानीबाट बचाउन र असहज परिस्थितिलाई सहज बनाउन निजलाई कुलपतिज्यूबाट कारबाही नहुन्जेलसम्म रजिष्टार पदको कार्य गर्ने स्थापित राख्न पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय नियमावली २०५३ को नियम ४(१)(२)(३) मा स्पष्टै रहेकोले सोही नियमबमोजिम कार्यकारी परिषद्बाट मिति २०७०।१।६ मा बैठक बसी निर्णय भएबमोजिम उपकुलपतिबाट कुलपतिज्यू समक्ष रजिष्टाचारलाई कारबाहीको लागि सिफारिस भएको हो। उपकुलपतिबाट सिफारिस भई

नियुक्ति भएका रजिष्टारलाई उपकुलपतिद्वारा कारबाहीको सिफारिस हुन पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६(१) बमोजिम विधिसम्मत छ। विपक्षीले सम्पूर्ण घटना र तथ्य लुकाई अन्यथा मनसायबाट प्रेषित भई गरिने रिट निवेदनबाट विपक्षीको संविधान प्रदत्त हक अधिकारमा आघात पुऱ्याउने कार्य हामीबाट नभएकोले विपक्षीको रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्को तर्फबाट र आफ्नो हकमा समेत वरिष्ठ अधिकृत किशोरकुमार श्रेष्ठ र पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्का अध्यक्ष तथा उपकुलपति प्रा.महेश्वरमान श्रेष्ठको लिखित जवाफ।

विपक्षी रजिष्टारलाई कारबाहीको लागि कुलपति समक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय भई सकेको सन्दर्भमा रजिष्टार आफ्नो पदमा बसी कार्य गर्दा विश्वविद्यालयको हित विपरित हुने र विश्वविद्यालय नियमावली, २०५३ को खण्ड (ख) परिच्छेद ३ नियम १९, १९ (ण) को अवस्था सृजना भएकोले सो कानूनी प्रावधानविपरित कार्य गरेको पाइएकोले कुलपतिज्यूबाट निर्णय एवं निर्देशनप्राप्त नहुन्जेलसम्मको लागि रजिष्टारको हैसियतबाट निजले गर्ने सम्पूर्ण कार्य स्थगित राख्ने कार्यकारी परिषद्बाट निर्णय भएको हो। पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय नियमावली, २०५३ को नियम ४ अन्तर्गत विपक्षीमाथि स्थानीय बासी र विभिन्न संघ संस्थाहरुले लगाएको आरोप विषयवस्तुको गम्भिर्यता, विश्वविद्यालयको इज्जत, प्रतिष्ठा र गरिमालाई ध्यानमा राख्दै विश्वविद्यालयको हितको लागि सार्वजनिक महत्वको विषयमा समेत निर्णय गरिएको र विश्वविद्यालयको नियमावली, २०५३ को नियम ४(१)(२)(३) तथा नियम २५, २५(क) ऐ.ऐ. को दफा १३ द्वारा प्रदत्त अधिकारबमोजिम उपकुलपतिलाई ऐ.ऐ.को दफा २५ तथा ऐ.नियमावलीको खण्ड (ख) परिच्छेद-३ नियम ६ को देहाय (क)(ख) द्वारा प्राप्त अधिकार प्रयोग गरी विश्वविद्यालयलाई अपूरणीय क्षति हुनबाट जोगाउन कार्यकारी परिषद्बाट भएको निर्णय तथा उपकुलपतिबाट उचित निर्णयसहितको निर्देशन पाउन सिफारिससम्म गरिएको हुँदा यस अदालतबाट भएको अन्तरिम आदेश खारेज गरी पाउ भन्नेसमेत पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्का तर्फबाट र आफ्नो हकमा समेत ऐ.का वरिष्ठ अधिकृत किशोरकुमार श्रेष्ठ र पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्का अध्यक्ष तथा उपकुलपति प्रा.महेश्वरमान श्रेष्ठबाट पर्न आएको निवेदन।

विश्वविद्यालयको इज्जत, प्रतिष्ठा र गरिमासँग जोडिएको हुँदा विश्वविद्यालयको हितको लागि एवं निज रजिष्टार पदिय हैसियतमा रहि रहँदा स्वार्थको द्वन्द्वसम्बन्धी आधारबाट निर्णयमा कारबाही हुन सक्ने भएकोले तत्कालको लागि कार्यकारी परिषद्ले निज

रजिष्टारलाई रजिष्टारको हैसियतले कुनै पनि काम कारबाही गर्न रोक लगाउने निर्णय गरेको देखिन्छ। सो निर्णय अल्पकालीन प्रकृतिको निर्णय भएको र यस सम्बन्धमा प्रचलित कानूनबमोजिम छानविन तथा अनुसन्धान भई अन्तिम निर्णय पुग्न बाँकी नै रहेको छ। यस सम्बन्धमा कुलपतिको हैसियतले मबाट कुनै काम बारही भएको अवस्थासमेत छैन। रिट निवेदकले आफूउपर परेको उजूरीको सम्बन्धमा केही पनि उल्लेख नगरी सम्मानित अदालतलाई गुहराहमा पार्ने उद्देश्यले एकतर्फी मात्र बेहोरा उल्लेख गरिदिएको निवेदकको संवैधानिक एवं कानूनी हक अधिकारमा कुनै आघात नपुगेको हुँदा रिट जारी हुनु पर्ने अवस्था र आधार नरहेकोले रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयका कुलपति एवं मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्षको लिखित जवाफ।

यसमा निवेदक निरोज पाण्डे विपक्षी किशोरकुमार श्रेष्ठसमेत भएको ०६९-MS- ००२८ र ०७०-MS- ०००७ समेतका अदालतको अवहेलना मुद्दा साथै रखि पूर्ण सुनुवाईका लागि पेश गर्नु भन्नेसमेत बेहोराको यस अदालतको मिति २०७०।५।२५ को आदेश।

नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्ण पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा रिट निवेदक तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री ले मेरो पक्ष रिट निवेदक पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६ बोजिम उपकुलपतिको सफारिसमा कुलपतिबाट मिति २०६९।८।२८ मा ४ वर्षको लागि रजिष्टार पदमा नियुक्ति भएका हुन विश्वविद्यालयको कार्यालयमा तालाबन्दी भएको कारण कार्यकारी परिषद्को निर्णयबमोजिम निवेदक रजिष्टारले गर्ने कार्य निजकै आवासमा कार्य संचालन हुँदै आएको थियो। यसैबीचमा कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ को बैठकको निर्णय नं.२२८९ अनुसार तपाईंको विषयमा सम्मानीय कुलपति समक्ष निर्णय भई पठाएको हुँदा कुलपतिबाट निर्णय एवं निर्देशनप्राप्त नहुन्जेलसम्मको लागि रजिष्टारको हैसियतबाट गर्ने सम्पूर्ण कार्य हाललाई स्थगित राख्ने निर्णय गरिएको भन्ने पत्र प्रदत्त एवं स्वेच्छाचारी हुनुका साथै तोकिएको अवधिसम्म कार्य गर्न पाउने मेरो पक्षको संवैधानिक एवं कानूनी हक उल्लंघन भएकोले कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ को निर्णय र सो आधारमा लेखिएको मिति २०७०।१।८ को पत्रसमेत उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी निर्वाध रुपमा पूर्वत् रजिष्टारको पदमा कार्य गर्न दिनु भनी परमादेशको आदेश जारी गरी पाउँ भन्नेसमेत गर्नु भएको बहस र विपक्षी पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयको तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री ले विपक्षी निवेदकले मिति २०६९।१२।३१ गतेका

दिन पदीय आचरणविपरित कार्य गरी स्थानिय बासीको विरोधका कारण विश्वविद्यालयको गरिमाको लागि कार्यकारी परिषद्को बैठक बसी अन्त्यन्त जरूरी र सार्वजनिक महत्वको विषयमा भएकोले र कार्यकारी परिषद्को सचिव रजिष्टार हुने भए र रजिष्टारकै विषयमा छलफल हुने भएकोले रजिष्टार उपस्थित हुन निमलेने र निर्णय कार्यन्वयनमा बाधा अड्चन आउने सन्दर्भमाम कार्यकारी परिषद्को बैठक बसी निवेदकले गरेको कार्यको विषयमा कुलपतिबाट निर्णय एवं निर्देशन प्राप्त नहुन्जेलसम्मको लागि रजिष्टारको हैसियतले गर्ने सम्पूर्ण कार्य हाललाई स्थगित गर्ने निर्णय भएको हो। विश्वविद्यालयको मर्यादा कायम राख्न उक्त निर्णय भएको हो। सो निर्णय अल्पकालीन भएको हुँदा निवेदकको संवैधानिक एवं कानूनी हकाधिकारमा आघात पुगेको नहुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

विद्वान् अधिवक्ताहरूले गर्नु भएको बहससमेत सुनी सम्बन्धित रिट निवेदनसहितको मिसिल अध्ययन गरी हेर्दा निवेदन मागबमोजिम रिट जारी हुनुपर्ने हो होइन? सो विषयमा निर्णय दिनु पर्ने देखियो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा निवेदक पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६ बमोजिम उपकुलपतिको सिफारिसमा कुलपतिबाट ४ वर्षको कार्यकालको लागि मिति २०६८।८।२८ मा नियुक्ति भै कार्यरत छु। विश्वविद्यालयको कार्यालयमा ताला लागेको कारण रजिष्टारले गर्ने कार्य कार्यकारी परिषद्को निर्णय अनुसार रजिष्टार कै आवासमा रही संचालन गर्दै आएकोमा मिति २०७०।१।८ को गोरखापत्रद्वारा पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ मा बसेको बैठकको निर्णय नम्बर २२८९ अनुसार तपाईंको विषयमा सम्मानीय कुलपतिसमक्ष निर्णयार्थ पठाएको हुँदा कुलपतिबाट निर्णय एवं निर्देशनप्राप्त नहुन्जेलसम्मको लागि रजिष्टारको हैसियतबाट तपाईंले गर्ने सम्पूर्ण कार्य हाललाई स्थगित राख्ने निर्णय गरिएको भन्ने पत्रप्राप्त भएको हुँदा सो कार्यकारी परिषद्को निर्णय एवं सो अनुसार प्राप्त मिति २०७०।१।८ को माग स्वेच्छाचारी प्रदत्त हुनुका साथै संविधान प्रदत्त हक एवं कानूनी हकमा समेत आघात पुगेको हुँदा सो कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ को निर्णय एवं मिति २०७०।१।८ को पत्र उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी विश्वविद्यालयको रजिष्टार एवं सदस्य सचिवको हैसियतले गर्ने काम कर्तव्यमा हस्तक्षेप, बाधा विरोध नगर्नु निर्वाधरूपले कार्य दिनु भन्ने परमादेश जारी गरी पाउँ भन्नेसमेत मुख्य रिट निवेदन जिकिर रहेको प्रस्तुत रिट निवेदनमा मिति २०६९।१२।३१ गते रजिष्टारको आवासमा भएको घटनाको कारण सामाजिक लोक

लज्जा र विश्वविद्यालयको गरिमा र प्रतिष्ठाको लागि रजिष्टारले सार्वजनिक पद अनुसारको आचरण र पदीय उत्तरदायित्व निर्वाह नगरेकोले कार्यकारी परिषद् र उपकुलपतिको पहिलो कर्तव्य ठानी कुलपतिबाट कारबाही नहुन्जेलसम्म निज रजिष्टारले गर्ने कार्य स्थगित राखिएको छ। निज रजिष्टारचर्कै विषयमा निर्णय गर्नु परेकोले उक्त कार्य पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६(१) बमोजिम विधिसम्मत हुँदा रिट निवेदन रोज गरी पाउँ भन्नेसमेत विपक्षी पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्को लिखित जवाफ रहेको देखिन्छ।

विपक्षी कुलपति तथा मन्त्रिपरिषद्को अध्यक्षको लिखित जवाफ हेर्दा निज रजिष्टार पदीय हैसियतमा रहि रहँदा स्वार्थको द्वन्द्व सम्बन्धी (conflict of interest) बाट निर्णय र काम कारबाही हुन सक्ने भएकोले मिति २०७०।१।७ मा कार्यकारी परिषद्ले रजिष्टारको हैसियतले कुनै पनि काम कारबाही गर्ने रोक लगाउने गरी गरेको निर्णय अल्पकालीन प्रकृतिको भएको र छानविन तथा अनुन्धान भई अन्तिम निर्णयमा पुग्न बाँकी नै रहेको र कुलपतिको हैसियतबाट कुनै पनि निर्णय नभएको हुँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत देखिन्छ।

उपरोक्तबमोजिमको रिट निवेदन र लिखित जवाफसमेतबाट निवेदक निरोज पाण्डे पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६ बमोजिम उपकुलपतिको सिफारिसमा ४ वर्षको लागि मिति २०६८।८।२८ मा नियुक्ति भएको र सो विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ को निर्णयबाट कुलपतिबाट निर्णय वा निर्देशनप्राप्त नभएसम्मको निज निवेदक निरोज पाण्डेलाई विश्वविद्यालयको रजिष्टार पदले गर्ने कार्य स्थगित गरी निर्णय वा निर्देशनको लागि कुलपति समक्ष सो निर्णयसहितको फाइल पठाएको कुरामा विवाद देखिँदैन। सो विश्वविद्यालयको कुलपतिबाट प्राप्त हुनु भएको लिखित जवाफमा उक्त कार्यकारी परिषद्को निर्णय अल्पकालीन भएको, कुलपतिबाट सो विषयमा कुनै निर्णय नभएको भनी लिखित जवाफबाट देखिएको छ। निवेदक निरोज पाण्डे पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६(१) बमोजिम सो विश्वविद्यालयका उपकुलपतिको सिफारिसमा कुलपतिबाट नियुक्ति हुने पदाधिकारी भएका र निज दफा २६(२) बमोजिम विश्वविद्यालयको पूरा समय काम गर्ने प्रमुख पदाधिकारी रहने र दफा २६(३) बमोजिम निजको पदावधि चार वर्षको रहने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। सो विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद्को गठन उपकुलपति चार सदसीय कार्यकारी परिषद्को ठहन हुने र सो

परिषद्मा रजिष्टार सदस्य सचिव रहने प्रावधान रहेको देखिन्छ। दफा १३ बमोजिम कार्यकारी परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हरेको देखिन्छ।

- (क) सभाको निर्णय एवं निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने।
- (ख) राष्ट्रिय शिक्षा नीतिको परिधिभित्र रही आफ्नो कार्य संचालन गर्ने गराउने ।
- (ग) सभामा पैदा हुने वार्षिक कार्यक्रम, बजेट, प्रगति विवरण लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र अन्य प्रस्तवना तयार गर्ने ।
- (घ) तोकिएबमोजिम अन्य कामहरू गर्ने गराउने ।

त्यसैगरी पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय नियमावली, २०५३ खण्ड (क) साङ्गठनिक तथा शैक्षिक नियमावली २०५३ को परिच्छेद-५ नियम २५ को खण्ड (ख) को (२) मा ... तर विश्वविद्यालयको हितको निम्ति अत्यन्त जरुरी र सार्वजनिक महत्वको विषय भएको प्रस्ताव वा विषयवस्तु पूर्व सूचना बिना पनि अध्यक्षको अनुमतिले कार्यकारी परिषद्को बैठकमा प्रस्तुत गर्न सकिने छ भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। सोही प्रावधानअनुरूप मिति २०६९।१२।३१ भएको घटनास्थलमा स्थानीय व्यक्ति, विद्यार्थीसमेत विरोधको तत्काल संवोधन गर्न अन्तयन्त जरुरी र सार्वजनिक महत्वको विषय प्रस्तावना कार्यकारी परिषद्को मिति २०७०।१।७ मा बैठक बसी कुलपतिबाट निर्णय वा निर्देशनप्राप्त नहुन्जेलसम्मको लागि रजिष्टारको हैसियतले गर्ने सम्पूर्ण कार्य स्थगित राख्ने निर्णय गरिएको भन्ने देखिएको र सो सम्बन्धमा कुलपतिबाट कुनै निर्णय नभएको भन्ने लिखित जवाफबाट देखिएको र निवेदकलाई निजको आचरणविपरित काम गरेको विषयमा स्पष्टिकरण लिएको नदेखिनुका साथै पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० को दफा २६ बमोजिम चार वर्षको कार्यवाहको लागि रजिष्टार पदमा नियुक्ति भई कार्यवधि छुँदै सो अघि नै मिति २०७०।१।७ मा कार्यकारी परिषद्को निर्णयले कुलपतिबाट निर्णय वा निर्देशनप्राप्त नहुनुजेल रजिष्टाचारको हैसियतले गरन् सम्पूर्ण कार्य स्थगित राख्ने निर्णय गर्ने अधिकार कार्यकारी परिषद्लाई पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय ऐन, २०५० तथा सो को विनियमावलीसमेतले दिएको कार्यवधि छुँदै सो अघि नै दिएको भन्ने विपक्षी पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्ले देखाउन नसकेको अवस्थामा रजिष्टारको हैसियतले गर्ने सम्पूर्ण कार्य स्थगित राख्ने भनी मिति २०७०।१।७ को निर्णय र सो निर्णयका आधारमा मिति २०७०।१।८ मा वरिष्ठ अधिकृतले दिएको पत्रसमेत उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरिदिएको छ। अब निवेदकलाई कार्यवधिसम्म रजिष्टारको हैसियतले गरिआएका सम्पूर्ण कार्य गर्न दिनु भनी विपक्षी पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयसमेतका नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ। सो को सूचना

विपक्षीहरूलाई दिई प्रस्तुत रिट निवेदनको दायरी लगत कट्टा गरी यो आदेश अपलोड गरी
फायल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु

प्रधान न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:

कम्प्युटर: अमिररत्न महर्जन

इति सम्बत् २०७२ साल चैत्र २३ गते रोज ----- शुभम् -----